

INNHold

Forord	11
Teori = praksis	14
Bokens oppbygging	16
Takk	18
Kapittel 1	
Innledning	19
Hva er historiedidaktikk?	20
Forholdet mellom vitenskapsfaget og skolefaget historie	21
Historiefagsdidaktikk eller historiebruksdidaktikk?	
– En foreløpig innramming	23
Lærere og elever i tiden	26
Forholdet mellom fagdidaktikk og pedagogikk	30
Historiedidaktikk fra 1970-tallet til i dag	32
Vurdering i historie	35
Prøvespørsmål: på jakt etter sammenhenger	36
Historielæreren som ekspert	38
Historiedidaktikk i praksis: Hvordan bli en bedre historielærer?	42
Behovet for kontinuerlig faglig oppdatering	42
Loggskrivning	42
Faglige ressurser på nett	43
Å kjenne elevene og hvordan de tenker historie	43
Grunnlag for vurderinger	44
Prøveprøve	45

Kapittel 2

Historie som erfaringsrom, samtidsorientering og

forventningshorisont	47
Historiebevissthet, historiekultur og historiebruk	47
Historiebevissthet i teorien	48
Historiebevissthet i skolen	52
Å trekke linjer så direkte at det oppstår kortslutninger	55
Historiebruk: krigshistorie på sokkel	58
Påminnelser om fortidig urett: En vedvarende krenkelse?	59
Historiekultur og historiebruk i teorien	61
Historieløse mennesker?	63
Historiebevissthet og historiebruk i praksis	67
Refleksjoner over fenomenet TID	67
Tidslinjer	69
Refleksjonsoppgave: Hva er de viktigste hendelsene i historien?	75
Kartlegging av historiebruk i nyhetene	77
Bruk av minneord	78

Kapittel 3

Historie som myndiggjøring	80
Tolkning og tekstkritikk	80
Kildekritikk	83
Eldre og nyere kildekritikk	84
Utvalg og relevans	87
Digital kompetanse	90
Myndiggjøring i praksis	92
Egenbeskyttelse: Kildekritikk og nett-troll	92
Prosjektoppgave – eksempel: «Hverdagsliv i mellomkrigstiden»	94
Prosjekt: «En historisk person»	95
Argumentasjon som læringsstrategi	96
Hvorfor reiste nordmenn til Amerika på 1800-tallet?	97
Klima	99
Virkningshistorie	99

Kapittel 4

Historie som identitet	100
Individ, samfunn og nasjon	100
Norsk identitet	101
NORGE, eller et lite land i verden?	104
Identitet bortenfor eller innenfor den nasjonale identiteten?	106
Private identiteter?	107
Individ, identitet og historie	110
Identitet i praksis	115
Felleskap som tidsbestemte og kontekstuelle enheter.	115
Identitet og reklame.	117

Kapittel 5

Historie som demokratifostning	118
Fra objekt til subjekt	118
Historiefagets mulige bidrag til demokratiopplæringen.	119
Historiens aktører og strukturer, individer og grå masser.	122
Overgripere og ofre	124
Helter og tilskuere	126
Historisk empati	133
Signifikans.	135
Da kvinnene fikk stemmerett: konsensus eller kontrovers?	138
«Kvinnekuppet» i 1971	141
Demokratisk fostring i praksis	146
Tilskuerne.	146
Betydningsfulle hendelser i historien.	148
«Kvinnens dilemma»	149
Valgplakater som historisk kilde	151
En film om suffragettene	159

Kapittel 6

Historie som kategorisering	160
Oss og Dem i historien og historiefaget	160
Marginalisering, kategorisering, orientalisme	162
To nasjoner, én stat: et mørkt kapittel i norsk historie.	164
Offer- og overgrepshistorie i norsk-samisk kontekst.	166
Alternative fortellinger.	169

Historiske preferanser i den flerkulturelle skolen	171
Historieundervisning i flerkulturelle klasserom	172
Museumsutstillinger	175
Norske folkemuseer, norsk kulturarv	177
Kategoriseringer i praksis	180
Tolkninger av 11. september	180
Diskusjoner om romfolk i Norge	180
Romanifolk på utstilling	180
Norsk døvemuseum	181
«Folkeforflytning»	181
«Lykkejegere»	181
Vi og de andre gjennom historien	181
Læreboken	181
Homogenitet i klasserommet?	182
Kapittel 7	
Historie som fortelling	183
Struktur, sjangre og begreper	183
Fortellingen som faglig ramme	184
Fugleperspektiv versus historie «nedenfra»:	
makro- og mikrohistorie	186
Periodisering og syntetisering	187
Historiefortellinger som litterære sjangre	191
Språk og virkelighet	192
Begrepshistorie	194
Etymologi	197
Fortelling i praksis	198
Den europeiske historiekonkurransen	198
Begrepshistorie	199
Veiledet lesing	201
Kapittel 8	
Historie som prosess og sammenheng	203
Årsaker og alternative forløp	203
Forklaringer	203
Forklaringer og skoleungdom	205
Det kontrafaktiske	206

Hva kan (ny)fortelles?	209
Motstanderne	211
Kontrafaktisk historie – en form for skjønnlitteratur?	214
Kontrafaktisk historie, historikere versus elever	215
Prosesser og sammenhenger i praksis	217
Storyline	217
Årsaksforklaring: Hvorfor dro skandinavene i viking?	219
Kategorisering av begreper om middelalderen	221
Kapittel 9	
Historie som sted på kartet	223
Tid, rom og lokalisering av hendelser	223
Hus.	227
Drabantbyen	228
Det norske	229
Minnested.	230
Minnestedet som materialitet	232
Minnestedet som immaterialitet	235
En feilerindret fortid som minnested?	237
22. juli. Minnesteder og monumenter	237
Stedet i praksis	241
Bruk ressurser i nærmiljøet.	241
Gatenavn.	242
Kapittel 10	
Historie som materiell kultur	244
Ting og teknologier i historien og historiekulturen	244
Hva skrives i lærebøkene om teknologiutvikling?	246
Er det teknologi som driver samfunnet fremover?	247
Modernisering, teknologi og hverdagsliv	250
Kulturarv: fastfrost fortid?	252
Ting på utstilling: En samling artefakter eller (egne) historier?	253
Monumenter i ulike utgaver.	256
Teknologiske fortellinger om fortid, samtid og fremtid:	
science fiction	264
Teknologi, kultur og vår egen historie	266

Materiell kultur i praksis	268
«Si nei til hver en mann som ikke har innlagt vann»	268
Hva er de viktigste teknologiene i historien?	272
Museumsbesøk	275
Etterord	276
Litteratur	279
Fotokrediteringer	291
Stikkord	292